

LES NECESSÀRIES SINÈRGIES ENTRE LA UNIVERSITAT I EL SEU ENTORN

*Carles Manera,
catedràtic d'Història Econòmica, UIB*

En un món globalitzat, la universitat ha de competir i, en aquest sentit, ha de fer valer les seves condicions de diferència. El territori és el primer element discriminador i el context més directe que emmarca l'activitat universitària. En el cas de la Universitat de les Illes Balears (UIB), el seu entorn territorial immediat es tradueix en un dels punts forts indiscutibles, des de la perspectiva ambiental: les illes Balears són un indret reconegut pel seu clima benigne, els seus actius ecològics i per una magnífica renda de situació respecte a les comunicacions aèria i marítima amb l'Europa més avançada. La nostra universitat s'emmarca, doncs, en unes coordenades ideals per a viure, la qual cosa esdevé un reclam que, demogràficament, s'ha concretat en l'increment notable de la població flotant. L'altra cara de la moneda pot ser la mateixa ubicació del campus universitari, localització que es presta a tota mena d'argumentacions i que, encara, fomenta debats

sobre la virtualitat de fer una infraestructura de nova planta fora del centre urbà o integrat dins ell. Avantatges i inconvenients es poden subratllar en ambdós casos. Però sense negar que la UIB no renuncia a una projecció més directament centrada a l'àmbit de la ciutat –tal i com s'exposà en el programa del nou rector, Avel·lí Blasco–, la realitat és que el gruix dels seus actius es localitzen a set quilòmetres i mig de Palma. L'actual emplaçament universitari

ha tingut, com a oportunitat fonamental, un clar avantatge en eficàcia des del moment en què l'organització es troba situada en un mateix entorn, immediatament proper. Però, alhora, el punt feble rau en què l'escassa presència de residències i d'espais productius allunya de la realitat la institució. I, sobre aquest punt, és important ressaltar un dels factors comuns de tota la documentació de diagnòsi que s'ha pogut confeccionar sobre la UIB: el seu aïllament de la societat i del teixit productiu illenc. Alhora, des de les esferes universitàries s'ha afirmat que aquest entorn no ha valorat –ni valora– suficientment la universitat. Ambdues situacions infereixen un capficament que curtcircuita les enormes possibilitats que existeixen entre un territori de dimensions reduïdes (amb tot el que comporta) i una institució d'ensenyament superior presencial (l'única, pel moment, a la comunitat), que té la voluntat estratègica de traduir-se en un motor socioeconòmic efectiu. En efecte, cadascun dels

**PLAÇA 18.®
serigrafia**

La millor selecció tèxtil per a promocions en serigrafia

Tel: 971 660 422
Polígon Son Noguera, Lluçmajor www.p18.com

“...cal configurar infraestructures bàsiques que aprofitin al màxim el capital intel·lectual, per tal d’assolir economies d’escala i evitar, així, engrossir els costos de manteniment de la institució.”

elements exposats es relacionen poc entre si. Estam davant d’una potencial xarxa de contactes que es troba desactivada. L’objectiu, doncs, hauria de ser la connexió entre territori, universitat i sistema productiu, la qual cosa passa per una noció fonamental: cadascuna de les parts ha de cedir un tros de la seva sobirania –com sol esdevenir a tot procés real de negociació– per tal de conviure com a socis i no pas com a clients o proveïdors. El tema no és pas senzill i puc testimoniar que, molt sovint, els esforços superen els resultats obtinguts. La base de tot aquest procés ha de ser la universitat emprenedora, entenent així una nova dimensió de la institució universitària, caracteritzada per set factors claus: oberta i permeable a l’exterior; amb una aposta clara per la formació contínua i el reciclatge professional; que transfereix tecnologia i coneixement; compromesa amb la creació de llocs de treball; innovadora; arrelada amb el desenvolupament territorial; i, com deia, superadora del model client-proveïdor pel de soci. Sengles pilars sustenten aquesta nova concepció: la planificació estratègica i les membranes de transferència, és a dir, l’organització en xarxa.

La planificació estratègica significa establir la missió, la visió i els objectius de la universitat mitjançant el Pla Estratègic de la institució. Això és justament el que va fer la comunitat universitària des de l’any 2000, en una complicada trajectòria no exempta de durs debats que

cristal·litzà el desembre de 2002 amb l’aprovació pel Consell de Govern, pel Consell Social i pel Claustre del primer Pla Estratègic per al període 2002-2006. Quatre línies efectives de treball enriqueixen tot el procediment: el pressupost per programes, l’avaluació de la qualitat, el desplegament de contractes programa interns i la fixació d’una petita però escollida bateria d’indicadors institucionals que permeten visualitzar l’evolució de la institució. En aquest respecte, no es pot oblidar un factor fonamental de caire intern: urgeix explotar millor el capital intel·lectual de la universitat, per damunt del predomini del capital estrictament físic. Atenent els problemes pressupostaris, cal configurar infraestructures bàsiques que aprofitin al màxim el capital intel·lectual, per tal d’assolir economies d’escala i evitar, així, engrossir els costos de manteniment de la institució. Sobre tots aquests temes, el treball desenvolupat a la universitat des de l’any 1995, sota el mandat de Llorenç Huguet, és considerable.

Per altra banda, les membranes de transferència defineixen la capacitat de la UIB per fer palesa la seva projecció a l’entorn, i, de manera recíproca, la percepció que aquest en té de la universitat; en dit aspecte, sis grans eixos s’albiran com a rellevants, amb resultats efectius: la xarxa institucional –mitjançant la constitució de distintes càtedres amb finançament extern–, la creació d’empreses i de noves eines de gestió –la Fundació

General i la Fundació Universitat-Empresa–, la formació permanent –amb accions continuades a distància i amb l’oferiment de títols propis com el de Turisme–, la xarxa temàtica i territorial –amb extensions de la universitat als municipis i amb el programa Campus Extens com a primordial actiu per a la docència a Menorca i Eivissa–, la recerca i transferència tecnològica –amb exponents clars com els Serveis científicotècnics i la creació de l’Institut de Ciències de la Salut– i la xarxa solidària –tot incentivant projectes amb organitzacions no governamentals–. És a dir, la UIB està executant accions que, tot i amb dificultats, permeabilitzen la seva activitat a l’entorn. No obstant això, l’estat actual planteja encara enormes insuficiències: la universitat segueix funcionant amb una clara noció d’oferta i, en pocs casos, de demanda. Assumir que, a banda de l’oferta, sigui la demanda una de les impulsores de la universitat i de la seva aportació en l’ampla gestió del coneixement, és probablement un altre dels reptes inaplaçables de la institució. Pel que fa al cas, l’actitud universitària hauria de tendir cap a implementar amb el seu entorn figures que suposin alimentar sinèrgies efectives, en les quals hi guanyi la universitat i el seu interlocutor consorciat a qui cal demanar consell, participació i compromís. La UIB ha de ser escoltada; però, al seu torn, ha de saber escoltar. És, aquest, un punt inel·ludible, en el qual la funció del Consell Social ha de resultar determinant i que

“...hauria d’actuar com a motor de la visió estratègica de la comunitat balear, la qual cosa indicaria el seu veritable arrelament al territori i la seva important posició com a institució referencial...”

hom pot sintetitzar en una idea-força: sense complexos, la universitat ha de retre comptes a la societat a la qual serveix i de la qual es nodreix. I, per tant, hauria d’actuar com a motor de la visió estratègica de la comunitat balear, la qual cosa indicaria el seu veritable arrelament al territori i la seva important posició com a institució referencial, no sols en els camps estrictes del coneixement, sinó en la incentivació de la cohesió social en un

sentit prou clar: una societat no desenvolupada socialment, no és competitiva en el futur.

En definitiva, l’aposta per la universitat enllaça plenament en una nova perspectiva del model de creixement balear, atès que suposa articular la principal institució d’ensenyament superior en una estratègia conjunta per a un millor desenvolupament. A tall de síntesi, aquesta noció remet a fer més tangibles les connexions entre la universitat i el seu entorn

des de dues vessants precises: els contactes personals, humans, que abasten tant el món de l’empresa com el de les administracions i, en particular, de l’entitat tutelar que és el Govern –que ha de seguir impulsant la universitat, sense oblidar l’autonomia de la institució–; i amb l’esperonament de les noves tecnologies, la qual cosa es tradueix en una eina essencial en què la UIB manté clars avantatges comparatius.

EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Llibres de LLENGUATGE
ANSA PER ANSA
Quaderns 1, 2, 3.
Elisabet Abeyà, Maria Fortuny, Assumpta Mascaró i Andreu Terrades

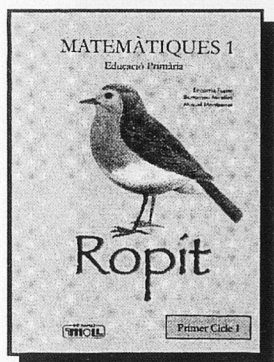

EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Initiació a la lectura
DE MICA EN MICA
Sèrie de vint llibrets de lectura progressiva.
Text de Ramon Bassa
Dibuixos d’Aina Bonner

ALTRES LLIBRES DE LECTURA:
Col·leccions Això era i no era,
Titelles, Tirurany i Sol Alt

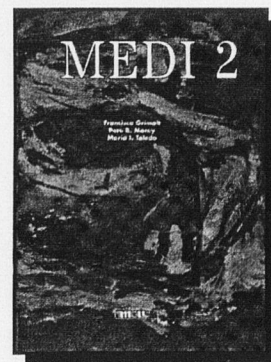
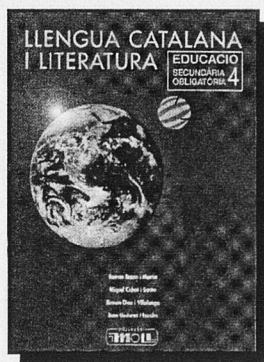

EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Llibres de LLENGUATGE
SÈRIE ALBA. Cada llibre acompanyat de la seva guia del professor.
Ramon Bassa, Miquel Cabot, Ramon Díaz, Joan Lladonet.

EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Llibres de MATEMÀTIQUES
(en premsa vol. 5 - 6)
Encarna Fuster, Bartomeu Miralles i Miquel Montserrat

EDUCACIÓ SECUNDÀRIA
E.S.O.
Llibres de LLENGUATGE
Cada llibre acompanyat de la seva guia del professor.
Ramon Bassa, Miquel Cabot, Ramon Díaz i Joan Lladonet del Seminari de Didàctica del Català I.C.E. de la Universitat de les Illes Balears.

EDUCACIÓ PRIMÀRIA
Llibres de coneixement del
MEDI (en premsa vol. 5 - 6)
Francisca Grimalt, Pere B. Morey i Maria I. Toledo

editorial
MOLL

Carrer Can Valero, 25 (Polígon Industrial Can Valero). 07011 PALMA
Tel. 971 72 41 76 Fax 971 72 62 52
Comandes: Tel./Fax 971 76 14 22
E-mail: info@editorialmoll.es
http://www.editorialmoll.es